

Приступна беседа Митрополита црногорско-приморског г. Јоаникија

Благодарим Ваша Светости, Вама и Светом Архијерејском Сабору, који сте нашли за сходно да ме изаберете у ово достојанство високо и узвишено Митрополита црногорско-приморског

Опростите нам што сте од синоћ видјели овдје доста непријатности, подјела. Ви добро знате, Ваша Светости и Преосвећени Владико крушевачки Давиде, да су те подјеле вјештачки изазване, и ми смо чинили све да их не буде и да их уклонимо, али требаће нам доста времена. Вашим доласком, Светости, а и подјеливши са нама ову забринутост од синоћ, показали сте велику љубав не само према мени него према цијелом народу Црне Горе. Са вама су Ваша Светости, који носите пуноћу васељенског православља у својој души, дошли представници светих Божјих Цркава који су дошли на ову нашу радост, али су били спријечени да дођу на Цетиње.

Међутим, они се данас моле у Храму васкрсења Христовога поред гроба нашег блаженопочившега Митрополита. И они су с нама подијелили и ову забринутост и узнијели са вама заједно молитве за мир и за помирење, и за љубав међу браћом. И данас у овим приликама, они ће благословити наш народ у престоном граду у Подгорици, а ми смо овдје поред моштију Светога Петра Цетињскога у овој светињи око које се садјенуо овај град. Нећу у овом моменту причати више о нашим мукама, него ћу уместо свега заблагодарити Богу.

Благодарим Богу Живоме, Једином и Истинитом, Творцу неба и земље и свега видљивог и невидљивог, који је у овај свијет послао свога Јединороднога Сина, Господа и Спаситеља нашег Исуса Христа, оваплоћенога из дјевичанске крви силом Духа Светога и рођенога од Пресвете Богородице Марије, који дође међу нас када се испуни пуноћа времена и поживје у овоме свијету проповиједајући Јеванђеље Царства Божијега и чинећи безбројна чудеса у славу свог Беспочетнога Оца објављујући Свето Име Његово цијелом роду људском. Пјевам Његово очовјечење размишљајући непрестано о Његовим ријечима и дјелима, клањајући се Његовом распећу и смрти на Крсту и Гробу Његовоме живоносном, славећи Његово тридневно васкрсење и побједу над смрћу. Он нас је по своме човјекољубљу учинио саучесницима и причасницима Његове побједе над смрћу и славе Његовог Васкрсења. Величам Вазнесење Његово на небо којим је прославио људску природу и удостојио је части сједења са десне стране Бога и Оца да би, испунивши сав божански домострој спасења, на дан своје Педесетнице ниспослао Духа свога Светога на своје свете ученике и апостоле и обукао их у силу са висине устројивши Цркву своју као Тијело Његово и заједницу светих у којој Он обитава са беспочетним Оцем својим и оживотворава је Духом Светим.

Једна света, саборна и апостолска Црква је трајна Педесетница у којој учествујемо. У њој се освећујемо и спашавамо. Она је живо присуство и свједочење Царства Божијега које је дошло у сили. Она је тијело Христово и Богочовечански организам. Она се открива као нова твар која преображава цијелу творевину и овај свијет напајајући га водом која тече у живот вјечни. Тајна Цркве утемељена је на божанском домостроју, на цјелокупном Христовом дјелу спасења рода људскога. Он се у времену и простору, овдје и сада, поистовјећује са Светом Евхаристијом на којој се хранимо Светим Тајнама Тијела и Крви Христове да бисмо живјели новим животом. Црква по своме бићу и дамару није од овога свијета, али га она препорађа, обнавља и освећује. Не саображава се овоме свијету него му икономијски снисходи да га изнутра просвијетли, обогати и саобрази Царству небескоме. У богочовјечанској заједници Цркве превазилазимо наша природна људска ограничења, националне подјеле и међуљудске раздоре достижући јединство у Христу, пуноћу заједништва и саборности.

Митрополија црногорско-приморска, у почетку названа Епархија зетска, од њеног оснивача Светог Саве и њеног првог епископа Илариона до дана данашњег, превршивши осам вијекова свога постојања има више него јасан историјски и канонско-правни континуитет. Мени је припала та част да будем

њен 56-ти по реду архијереј, а 41-ви од кад је њено сједиште премјештено у Цетињски манастир. Ова Митрополија је била и остала један од најјачих стубова у великој одуховљеној грађевини Српске Православне Цркве кроз цијелу њену историју. Забlistала је светошћу наших архијереја, подвижника и мученика, љепотом њених светиња и непрекидног умјетничког стварања. Његовање српске ћириличне писмености и књижевности у овој Митрополији може се пратити као златна нит од Иловачке крмчије, враћинских повеља, Горичког зборника, преко Ободске, а касније и Божидареве штампарије, Цетињског летописа па све до Светог Петра и Његоша чија се пјесничка ријеч код нас често узима као мјера вриједности и љепоте говора и књижевног стваралаштва. Овдје се понајвише причало о свецима и јунацима који су животе полагали за ближње своје и о догађајима који имају морални и духовни смисао. Са сјетом се памтила жртва Светог Јована Владимира, пјевало се о Светом кнезу Лазару, приповједало о Светом Сави и Светом Василију, О Светом Петру и Вожду Карађорђу, а свака добијена битка за слободу прослављена је као нови лијек косовскијех рана. Његош је продубио косовску мисао, наставили су је његови насљедници и краљ Никола. Митрополит Амфилохије изронио је из таме нашег времена као митски јунак Косовац Јоване, пјесник Видовдана и обновљеног Косовског Завјета.

Примајући данас овај свети престо са побожним страхом и трепетом, али и охрабрен свијетлим примјерима мојих предшественика и Вашом љубављу, Ваша Светости, и цијелог овог светог сабора спреман сам да се прихватим ове узвишене дужности пјевајући заједно са Давидом: "Готово је срце моје Боже, готово је срце моје, пјеваћу Те и славити"

Осврћући се данас на протекле двије деценије моје архипастирске службе желим да се најсрдачније захвалим свештенству, монаштву, предсједницима и члановима црквених одбора, ктиторима, добротворима, културним дјелатницима и цијелом вјерном народу обновљене Епархије будимљанско-никшићке на искреној и плодносној сарадњи, предузимљивости и изузетној оданости Цркви Божијој, на величанственим литијама и светосавским академијама, на свему што су заједно са мном учинили да та древна и многострадална светосавска Епархија заблиста новим сјајем.

Ваистину наша архијерејска служба које нас је Господ удостојио да је вршимо у Дому Његовом, Цркви, је живо учешће у тајни Христове првосвештеничке службе не по нашој врлини и памети, него по Божијем дару, милости и човјекољубљу. Не заборављамо, међутим, да је ова света служба препуна тешкоћа, да нас у овоме свијету неће заобићи чаша горчине по Његошевом

искуству: чашу меда још нико не попи, штио је чашом жучи не загрчи... Знамо да не можемо бити заједничари светих апостола ни достојни Христови свештенослужитељи ако нијесмо спремни пити чашу коју је Он испио и крстити се крштењем којим се Он крстио. Ако је Господ и Спаситељ Исус Христос у овоме свијету примио хуле, клевете, издају, крсно распеће, жуч и трнови вијенац онда ми од овог свијета и вијека не очекујемо ни славе ни утјехе. Зато ћу као архипастир повјереног ми народа слиједити Христову ријеч: Нијесам дошао да ми служе него да служим, са спремношћу да се жртвујем за њега који је живот свој положио за многе, за спасење цијелог рода људског.

Имам пред собом свијетле примјере жртвовања за Христа и за Цркву у посљедњем вијеку од стране митрополита црногорско-приморских. Митрополит Гаврило, потоњи Патријарх српски, носио је Христове ланце у окупаторским логорима у оба свјетска рата. Свештенослужитељ Јоаникије Липовац главу своју положи за вјеру, би мучки убијен без суда и пресуде по свршетку рата 1945. године; до дан данас не зна му се гроба ни мрамора. Наслиједи га Митрополит Арсеније Брђеваревић, велики страдалник за правду Божију неправедно осуђени на једанаест година затвора у монтираном процесу овдје на Цетињу само да би био уклоњен са владичанске столице и протјеран из Црне Горе. Чувар запретаног огња вјере, како је сам говорио Митрополит Данило Дајковић, био је досљедни заступник Његошевог аманета и Његошеве капеле на Ловћену; би распет заједно са капелом и Његошем, али сачува образ Црне Горе. Свјежа су нам сјећања на блаженопочившег Митрополита Амфилохија и на његово монументално дјело. Величину његове личности и дјела не можемо сагледати ако заборавимо колико је увреда, хула, псовки, блаћења, клевета и сплетки Христа ради поднио од једног дијела своје заблудјеле пастве и добро организованих парапатриотских група. То дугогодишње каменовање подносио је са тугом због помрачења непријатеља Цркве, али и са радошћу што страда за свога Господа како рече пјесник сваки камен њему један Христу мање... Благодаран сам блаженопочившем Митрополиту као син добром, мудром и пуном љубави оцу на свему што је учинио за мене лично, а посебно за Цркву Божију. Знам да му се могу одужити само ако стваралачки и истрајно наставим његово велико дјело.

Своју митрополитску службу почећу са благом јеванђелском ријечју обједињавајући повјерени ми народ око престола Божијег да бих га нахранио небеским хљебом учећи све како се треба владати у Дому Божијем који је Црква Божија, стуб и тврђава истине. Јеванђеље Христово ће бити темељ

свега што ћу радити и градити знајући да сам дошао да градим не обичну грађевину него живу Цркву Божију којој је Христос крајеугаони камен. Вршећи своју свету службу архијереј стоји видљиво испред свог народа пред лицем Божијим приносећи од свих и за све, кроз Христа, дарове Богу живоме. Архијереју је од Бога дато да врши службу помирења да се измиримо са својом савјешћу и једни са другима да бисмо се и са Богом могли измирити; да се сјединимо са Богом и својим ближњима. У том светом јединству је наша снага, спасење и обесмрћење.

Архијереј обједињава све службе у Цркви да свака од њих у том чудесном сагласју и садејству унапређује живот вјерних. Он обједињује вјерне са њиховим разноврсним даровима, знањима и искуствима. Заједница коју гради није било која па ни најбоља друштвена организација у којој протоком времена човјеку постаје тијесно, него заједница у Христу Духом Светим изграђених и украшених личности. Усклађујући службе и дарове свештенства и народа будно пази да све што предузима и ради у име Господње буде на изграђивање Цркве и утврђивање њеног јединства. Он има дар од деснице Вишњег да продужава дјело Христово као Његов сарадник и саслужитељ знајући да је главни дјелатељ те јединствене службе Господ Исус Христос. Распони његовог духа и стваралачког подвига крећу се од осјећаја људске немоћи и смиреног сазнања да се без Бога не може ништа добро учинити до радосног светопавловског усклика све могу и Христу Исусу који ми моћ даје.

Црну Гору муче и исцрпљују старе и нове подјеле од владике Данила Петровића па до дана данашњег. Споља гледано рекло би се да су то сукоби између припадника два идеолошка погледа на прошлост и будућност Црне Горе. Да је само то, камо среће, лако бисмо те подјеле превазишли. Прошлост бисмо препустили историчарима и научним скуповима, а о будућности бисмо водили дијалог како би се за сваког путем правде и закона обезбиједило што више слободе, мира, правде, знања и рада. Различита мишљења, ако су мишљења! неће бити проблем уколико имамо међусобног поштовања. У том случају биће нам изазов да једни друге боље упознамо и да проширимо своје видике. Размјењујмо зато драга браћо и сестре у нашим расправама не мржњу и пакост него разложне мисли и добру вољу и осјетићемо близину братскога мира који нам је потребан више од хљеба. Ако заједнички потражимо добро мир ће нам бити још ближе. Као архипастир служићу братском помирењу у Црној Гори лијечећи старе и нове ране на бићу повјереног ми народа. Тражићу добро Божије у душама вјерних којег, увјерен сам, има у изобиљу да би оно засијало на славу Цркве Божије. Као и до сада дијелићу и зло и добро са својим народом, радост и жалост. Помагати

сиромашне, тјешити жалосне, храбрити уплашене, тражити изгубљене и заборављене, носећи крст свога народа да би ме Господ својим Живоносним Крстом снажио и кријепио у овој узвишеној служби.

Као највећој и најпријатнијој дужности посветићу се вјерском образовању и васпитању дјеце и омладине од којих се очекује да донесу срећу и радост својим родитељима и цијелом друштву. Младићи и дјевојке научени хришћанским врлинама, раду и одговорности, оспособљени за живот и стварање на вријеме ће засновати породице, биће добри супружници и родитељи, засноваће породичне заједнице љубави утемељене на Божијем благослову. Људи слободни од гријеха и себичности спремни на жртву и љубав према ближњем могу изграђивати породицу, Цркву и државу.....

По насљеђу из периода теократског уређења Црне Горе и данас многи очекују од Митрополита црногорско-приморског да се бави не само црквеним него и појединим државним пословима. Ми међутим досљедно поштујемо начело одвојености Цркве и државе да би свака од њих неометано радиле свој посао што је најбоља претпоставка за њихову добру сарадњу уз пуно међусобно уважавање, а ради добра, среће и напретка једног те истог народа, вјерника и грађана Црне Горе, којем обје служе.

Служба коју вршим има доста додирних тачака са државом на културном, просвјетном и социјалном плану, на бризи за очување здравља људи и животне средине, за унапређење вјерских слобода и цјелокупног правног поретка. У свему реченом желим, заједно са свим свештенством, да дам максимални допринос ради унапређења квалитета живота цијелог народа Црне Горе под заједничким нам, не баш увијек ведрим небом. Поштујући државу и њене институције нијесмо и нећемо се бавити страначком политиком нити се поистовјеђивати са било којом партијом. Једна је и недјељива Црква којој служим, па је зато за мене један и недјељив православни народ који ми је Богом повјерен без обзира како се ко изјашњава или политички опредјељује. Зато ћу увијек позивати све политичаре, а данас молим и преклињем, да добро народа и државе, добро свих нас, одреде као заједнички циљ и да се у интересу народа који им даје повјерење договарају и рјешавају нагомилане проблеме у Црној Гори.

Ваша Светости, хвала Вам на Вашој љубави, на Вашем доласку. Радујем се овом почетку моје архијерејске службе у Митрополији црногорско-приморској, иако сам и раније овдје служио као викарни епископ, прије пуне двадесет и двије године сам овдје примио епископску хиротонију од светопочившег Патријарха српскога Павла. Радујем се сарадњи са мојим свештенством,

заједничким молитвама, службама, ношењу заједничких брига и тешкоћа, радујем се народу моме, који носи свој крст и који је показао толику љубав и оданост својој Цркви, својим светињама, ђивотима светих из рода нашега, и цијелој Српској православној цркви и њеном јединству. Радујем се дјеци, радујем се свима вама, радујем се овој светој служби којом ме је Господ удостојио преко Вас, Ваша Светости, и Светог архијерејског сабора. Свима благодарим, Богу благодирам и на све призивам Божији благослов.

Благодат Господа нашега Исуса Христа, љубав Бога Оца и заједница Светога Духа да буде са свима вама. Амин, Боже дај.

spc.rs